

Försvarsutskottets betänkande

1982/83:1

om kommunernas medverkan vid antagningen av hemvärnsmän

I motion 1981/82:264 av Gullan Lindblad (m) yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om att hemvärnsskugörelsen ändras så att kommunens yttrande över antagande av hemvärnsmän utgår.

Överbefälhavaren, rikspolisstyrelsen och Svenska kommunförbundet har yttrat sig över motionen, överbefälhavaren efter hörande av rikshemvärnschefen.

Bakgrund

I den riksdagsdebatt som föregick riksdagens beslut att inrätta hemvärdet (prop. 1940:257, SU 183, rskr 297) framhöll dåvarande försvarsministern Per Edvin Sköld bl. a. att eftersom hemvärnsmännen avsågs få förtroendet att hemma i sin bostad var för sig förvara vapen och ammunition måste de äga ett obetingat förtroende hos orsbefolkningen. Med hänsyn därtill borde vederbörande hemortskommun ges tillfälle att yttra sig över ansökningar om antagning till hemvärnsmän. I den hemvärnsskugörelse (1940:408) som utfärdades med anledning av riksdagsbeslutet fanns också föreskrifter med detta innehåll. Även i den nu gällande hemvärnsskugörelsen (1970:304) finns motsvarande stadganden. Där föreskrivs bl. a. att i ärenden om förordnande av hemvärnschef eller om antagning av hemvärnsmän skall hemortskommunen ha lämnats tillfälle att yttra sig. Sådant yttrande får inte frångås utan att det föreligger särskilda skäl (28 §).

Motionen

Motionären pekar på att gällande sekretesslagstiftning hindrar kommunen från att – som tidigare skett – inhämta yttrande från polismyndighet i ärenden om förordnande av hemvärnschef eller om antagning av hemvärnsmän. Detta medför, anför hon vidare, att kommunen helt får lita till den eventuella personkännedom som kan finnas i kommunstyrelsen eller annan nämnd eller styrelse. Erfarenheter har visat, att kommunerna ofta måste avstå från yttrande därför att personerna är helt okända för de kommunalt förtroendevalda. Motionären åberopar även ekonomiska skäl och strävandet att minska byråkratin som motiv för att slopa yttranden från kommun när det gäller antagande av hemvärnsmän. Föreskriften att lämna hemortskommunen tillfälle att yttra sig i fråga om förordnande av hemvärnschef bör enligt motionärens uppfattning däremot alljämt finnas kvar.

Remissyttrandena

Överbefälhavaren framhåller att hemvärnsmännen förvarar vapen, ammunition och övrig utrustning i hemmen. Det måste därför enligt överbefälhavaren anses vara ett allmänt intresse att betydande omsorger läggs ned vid antagning av hemvärnsmän. Den personkännedom som kan finnas i kommunala nämnder och förvaltningar måste ses som ett viktigt beslutsunderlag. Överbefälhavaren kan därför inte biträda att hemvärnsskungörelsen ändras i föreslagen riktning. Överbefälhavaren får stöd för denna uppfattning av *rikshemvärnschefen*, som bl. a. hänvisar till vad statsrådet Sköld år 1940 anförde om behovet av kommunens medverkan vid rekrytering till hemvärdnet. Detta anser han fortfarande äga giltighet.

Rikspolisstyrelsen framhåller betydelsen av att hemortskommunen har möjlighet att yttra sig över antagning av hemvärnsmän, eftersom lokal polismyndighet enligt gällande lagstiftning inte kan höras av de militära myndigheterna i ett sådant ärende.

Svenska kommunförbundet finner att den motivering för ett kommunalt yttrande som statsrådet Sköld framförde fortfarande är giltig. Förbundet hyser vidare uppfattningen att bristen på direkt personkännedom inte utgör något avgörande hinder för kommunen att medverka. Inte heller anses uppgiften vara så betungande för kommunerna att den av den anledningen bör tas bort.

Utskottet

Enligt utskottets mening är det, av samma skäl som anfördes vid hemvärdnets tillkomst, motiverat med ett kommunalt inflytande på rekryteringen av personal till hemvärdnet. Alltsedan tillkomsten har också ett sådant inflytande garanterats genom att berörd hemortskommun beretts tillfälle att yttra sig i rekryteringsärenden.

Liksom motionären måste utskottet konstatera att förutsättningarna för att ta till vara personkännedomen inom kommunerna har ändrats under den tid förfarandet har varit i bruk. Särskilt påtagligt är att kommunerna har blivit större. Genom en lämplig handläggning bör dock kommunens hörande i det övervägande antalet fall vara ett värdefullt stöd för rekryteringen till hemvärdnet. Det finns också skäl att räkna med att tillkomsten av lokala organ i kommunerna enligt den särskilda lagen om sådana (SFS 1979:408) åter ökar personkännedomen bland de för kommunen ansvariga. Ändringarna i sekretesslagstiftningen minskar enligt utskottets mening inte betydelsen av att hemortskommunen bereds tillfälle att yttra sig.

Utskottet kan alltså inte dela motionärens uppfattning att utvecklingen medfört att kommunernas yttranderätt numera knappast fyller någon egentlig funktion. I likhet med remissinstanserna anser utskottet att

hemvärnskungörelsen inte bör ändras på det sätt som motionären föreslår.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motion 1981/82:264.

Stockholm den 30 november 1982

På försvarsutskottets vägnar
PER PETERSSON

Närvarande: Per Petersson (m), Olle Göransson (s), Roland Brännström (s), Gunnar Björk i Gävle (c), Åke Gustavsson (s), Göthe Knutson (m), Olle Aulin (m), Holger Bergman (s), Mats Olsson (s), Anita Bråkenhielm (m), Eric Hägelmark (fp), Inge Carlsson (s), Ingvar Björk (s), Iréne Vestlund (s) och Anders Svärd (c).

1. The purpose of this document is to provide information on the

current status of the project and to discuss the

proposed schedule for the next phase.

The following information is being provided for your information:

The project is currently on schedule and is expected to be completed by the end of the year. The following information is being provided for your information: